

УДК 364–787.522:314.151.3–054.7(=161.2)(4–11)

Касьянова М. М., кандидат історичних наук, доцент, доцент кафедри міжнародних відносин і зовнішньої політики Донецького національного університету (Україна, Вінниця), докторант Київського національного педагогічного університету ім. М. П. Драгоманова (Україна, Київ), k.marina81@rambler.ua

Ставлення Республіки Молдова до мігрантів із України

Виокремлені та проаналізовані моделі адаптації та інтеграції українських мігрантів у Республіці Молдова кінця ХХ – початку ХХІ ст. Успішна адаптація мігрантів і підготовленість приймаючого населення до змін дозволять уникнути негативних наслідків соціальної взаємодії. У науковій статті досліджені стабільні процеси адаптації мігрантів. Стратегія адаптації мігранта визначається цілим спектром умов: це і власне міграційний досвід самого трудового мігранта, і політика соціалізації приймаючої сторони, і нормативно-правове поле країни прийому.

Ключові слова: міграція, адаптація, інтеграція, моделі соціальної адаптації.

Інтеграція Республіки Молдова в міжнародні міграційні процеси призвела до зростання імміграції в країну. Молдавська держава декларувала свою відкритість у питаннях міграції, вітаючи легальну (впорядковану) і протидіючи нелегальній (невпорядкованій) імміграції [1]. Якщо спочатку, у 1990–х рр. встановлена квота не заповнювалась, то починаючи з 2006 р. вона почала використовуватися повністю. Це можна пояснити тим, що Молдова перебуває на шляху інтеграції до Західноєвропейських країн, а також змінами у законодавчій та виконавчій владі. Основна частина іммігрантів – це, звісно ж, вихідці з країн СНД (50,5%), при чому 45% – це вихідці з Росії, а 48% – з України [2].

У 1990 р. Республіка Молдова почала здійснювати політику щорічного квотування імміграційного процесу. Отже, можна сказати, що легальна міграція в державі здійснюється з дотриманням чинного законодавства й установлених імміграційних квот. У перші роки ця політика регулювання міграційних потоків майже не змінювалася: квота лишалася практично сталою (0,05% від загальної кількості населення – це близько 2 200 осіб). За перші 10–15 рр. у країну в'їхало близько 22 тис. осіб, що трохи менше за передбачені показниками (33 тис.) [3]. Можна із упевненістю сказати, що імміграційна квота до 2007 р. фактично не перевищувалася. Саме у листопаді 2007 р. вперше у Молдові було вичерпано квоту на іммігрантів. Розуміючи, що квота обмежує притоки трудових ресурсів з-за кордону, яких так потребувала молода республіка, Уряд Молдови ухвалив у 2008 р. скасування квот для людей, що прибувають на постійну чи тимчасову роботу. Таким чином, трудові іммігранти були виведені за рамки щорічної імміграційної квоти, що призвело до зростання кількості легальних іммігрантів, які постійно чи тимчасово проживають у цій країні.

Для того, щоб прослідкувати процеси адаптації українців у Республіці Молдова, необхідно проаналізувати міграційну політику країни–реципієнта. У Молдові розділяють декілька етапів міграційної політики, що відрізняються між собою інтенсивністю обмежень міграційних потоків. У залежності від змін цілей міграційної політики, слід виокремити наступні етапи: у 1990–1994 рр. владні структури розглядали міграцію з погляду державної безпеки, захисту корінного молдовського населення в контексті масової міграції з

колишніх радянських теренів. Упродовж 1995–2006 рр., які охоплюють наступні два етапи, вирізнялись тим, що було змінено пріоритети політики стосовно мігрантів. Акцент було зроблено на захисті прав та інтересів молдован, які працюють за кордоном. У контексті світових політичних та економічних змін, політика Молдови також зазнала модифікацій. Міграцію з часом почали розглядати у питаннях, що стосуються вироблення політики розвитку. Починаючи з травня 2006 р. можна казати про новий якісний етап міграційної політики Республіки Молдови. Головними питаннями даної політики стали постійне зважування концептуальних підходів щодо регулювання трудової міграції, інституційна реформа, тісна співпраця з Європейським Союзом, боротьба з нелегальною міграцією та незаконною транзитною міграцією. Це дало змогу забезпечити українським мігрантам більш прозорі умови працевлаштування на легальній основі у країні перебування та зменшити рівень випадків рабства й торгівлі людьми.

У цілому, можна казати, що легальна міграція до Молдови поширювалася швидкими темпами завдяки лібералізації законодавчої бази. Існували різні форми легальної міграції, найпоширеніші серед яких – сімейна міграція, трудова або навчання. У період початку ХХІ ст. актуальності набрала тимчасова (сезонна) міграція, яка дозволяє українцям перебувати й вдома, і заробляти гроші за кордоном.

У розрізі статі та віку портрет іммігранта в Молдову виглядає наступним чином; більше 2/3 іммігрантів є чоловіками. Частка жінок коливається по роках від 37,6% (1997 р.) до 23,8% (2000 р.). Серед іммігрантів основна маса – це люди працездатного віку. Частка дітей серед іммігрантів становить від 1,6 до 3,5% від загальної чисельності. Частка пенсіонерів дещо більша – від 1,5 до 7,8%.

Серед іммігрантів досить багато людей із вищою і середньою спеціальною освітою, кваліфікованих фахівців. У перший період була однозначно наявною тенденція до зниження частки кваліфікованих і освічених іммігрантів: від 43,0% (1992 р.) до 27,3% (1998 р.). Під час другого періоду чітко простежується тенденція до зростання числа іммігрантів, що володіють високою професійною кваліфікацією. Їх частка складає від 29,7% (1999 р.) до 2/3 (2009 р.). На наш погляд, це пов'язано з процесами інтеграції Молдови в глобальну міграційну систему.

Для детального прикладного аналізу політики адаптації українських мігрантів на території Республіки Молдова, та порівняння з адаптуванням українців у інших країнах Східної Європи, доцільним було провести опитування у вигляді анкетування вихідців з України, які працюють тимчасово, постійно або проживають за кордоном. Слід зазначити, що серед країн Східної Європи, Республіка Молдова виявилася найменш популярною серед українців для виїзду з метою заробітків. Причини є всім відомі факти. Економічне становище в Молдові не на багато стабільніше, ніж в Україні. Те саме можна казати про соціальну та політичну ситуації. До того ж, між нашими країнами й досі ведуться суперечки за переділ кордонів, що стає причиною конфліктів між проживаючими поруч народами та етносами. Саме тому, основні потоки українців, направлені до Молдови, в основному переїжджають із розрахунку на те, що там є

родичі, що постійно проживають, або є громадянами країни-реципієнта.

За роки незалежності етнічне життя українців Молдови не перебувало в пасивному стані, адже еволюція нормативно-правової бази щодо забезпечення прав і свобод національних меншин у Республіці Молдова також характеризується сталим і тривалим процесом. За ці роки створено систему етноправового державного захисту національних меншин, у тому числі й українців: були відкриті навчальні заклади, в яких вивчається українська мова як освітня дисципліна, сформувалася етнічна педагогічна, громадська інтелігенція, когорта митців-художників, меншою мірою представлені письменники.

Загалом, процеси адаптації українських мігрантів у Молдові протікають доволі безболісно. 100% опитуваних, зазначили, що знайшли в країні перебування собі друзів та активно спілкуються з ними. Безсумнівно, з точки зору політики адаптації це є прекрасним показником, що дає змогу казати про успішну політику адаптації мігрантів у всій країні. Проте, якщо поглянути на цей факт з іншого боку, то для української сторони він не є втішним. 60% респондентів відповіли, що не часто зв'язуються зі своїми родичами на батьківщині, інші ж, хто проживає на території Молдова вже довгий час, зовсім втратили зв'язок з Україною.

Молдова є країною як легальної, так і нелегальної імміграції [4]. Лібералізація режиму в'їзду/виїзду з країни, характерна як для Молдови, так і для інших пострадянських країн. Більше за те, розпад СРСР призвів до зростання «пористості» кордонів. У держав Співдружності й досі не достатньою є кількість засобів і можливостей для повноцінного облаштування кордонів, здійснення ефективного прикордонного контролю за переміщенням людей як у межах двох країн, так і в транзитному режимі. Упевнено зростаюча глобалізація світу залучає в міграційні процеси нових мігрантів.

У цих умовах великий євразійський міграційний транзит («шовковий шлях») отримав нові імпульси розвитку [5].

Нелегальна міграція в Молдові в основному представлена громадянами країн СНД, які, використовуючи безвізовий режим, приїжджають і лишаються в країні-реципієнті на заробітках. У першу чергу, це стосується азербайджанців, росіян, українців.

Певний розвиток в Молдові отримала нелегальна транзитна міграція. Вона є новим явищем в імміграційних процесах Молдови. У ній беруть участь як громадяни з країн СНД, так і з країн «далекого» зарубіжжя, в основному, вихідці з Південно-Східної Азії, Африки. Частково, це і особи, які перебували в Молдові і не хочуть або не можуть повернутися додому (студенти). Це і нелегальні транзитні мігранти, які, скориставшись відносною прозорістю кордонів СНД, намагаються скористатися можливістю перейти в західноєвропейські країни.

Через Молдову проходить один з неофіційних маршрутів нелегальної транзитної міграції до Західної Європи. Однак, на відміну від інших маршрутів нелегальної транзитної міграції (через Білорусь або Україну), молдавський маршрут менш популярний. На наш погляд, це обумовлено тим, що при такому міграційному русі нелегальному транзитному мігранту доводиться додатково перетинати ще один кордон,

випробувати додаткові ризики, фінансові та організаційні витрати на пошуки організаторів такого перетину, перевізників і т.д.

При переході кордону нелегальні транзитні мігранти найчастіше використовують відомі у світовій практиці форми і методи проникнення на територію іншої держави. Серед нелегальних каналів перетину кордону виділяються: нелегальний перехід кордону в зеленій зоні («зелена межа»); перехід кордону в пунктах легального пропуску за допомогою фальшивих (сфальсифікованих) або справжніх документів, але тих, що належать іншій особі; нерідко використовується і така форма, як нелегальний перетин кордону за допомогою великотоннажних транспортних засобів, що перевозять різного роду будівельні матеріали, сировину і тощо. Функціонування цих каналів не є чимось новим, невідомим у світовій практиці нелегальної транзитної міграції.

Сучасна практика свідчить, що мігранти, прагнучи нелегально перетнути державний кордон інших держав, ховаються в автомобілях, що перевозять ліс, вовну, сигарети, іграшки, металеві вироби, цяхи, килими. Нелегальна міграція супроводжується обмороженнями, застудами, іншими захворюваннями. Нерідко трапляються людські трагедії, смерть мігрантів.

У випадку нелегального переходу державного кордону не обходиться без посередників, які на суміжних прикордонних територіях, у різних країнах забезпечують функціонування даного каналу транзиту. Діяльність посередників досить різноманітна. Вона включає в себе забезпечення документами, у випадку, якщо маршрут руху передбачає перехід у встановлених місцях легального перетину державного кордону; якщо ж маршрут включає в себе перетин кордону в зеленій зоні, то пошук і винайм провідників, які добре знають місцеві умови, географічне розташування і обстановку на кордоні, порядок розміщення і режим функціонування прикордонної охорони є важливим і необхідним компонентом. Крім того, люди, які залучені в нелегальну транзитну міграцію, потребують провідників не тільки для перетину державного кордону, але і для руху по території мало або повністю не відомої їм країни. За яскравий приклад можна взяти дослідження видання «Сегодня.ua» [6]. У даному розслідуванні чітко викриваються схеми допомоги з боку українців, що живуть у прикордонних районах мігрантам, які бажають потрапити в Молдову нелегальними шляхами. Для українців цей рід діяльності є не лише гарною можливістю збільшити свій достаток, але ще й основним видом заробітку.

Отже, нерідко в ролі супроводжуючого виступають громадяни країни транзиту або співвітчизники мігрантів, які в силу різних обставин опинилися на території даної країни, мають легальний статус перебування і трудової діяльності в країні транзиту. Шляхи їх проникнення в країну транзиту можуть бути різними. Це і одруження з громадянами даної країни, і навчання або робота, як тимчасова, так і постійна. Ці люди можуть виступати в якості опорних точок, соціальних мереж для нелегальних мігрантів. При цьому зазначимо, що це аж ніяк не означає, що будь-який іноземець є автоматично агентом (провідником) для своїх нелегальних співвітчизників. Більше за те, нерідко іноземні громадяни (співвітчизники нелегальних транзитних мігрантів), які проживають на території даної країни, не бажають ризикувати своїм

легальним статусом і довірою країни перебування та намагаються уникати залучення їх у нелегальний транзит.

Найчастіше в якості посередників і агентів нелегальної транзитної міграції виступають громадяни країн транзиту, які за певну плату надають послуги з організації, реалізації та супроводу трафіку нелегальних транзитних мігрантів. Нерідко цей процес контролюється міжнародною організованою злочинністю, що має розгалужену мережу на території багатьох країн. Буває, що «покривають» трафік і представники державних структур, правоохоронних органів, покликані боротися з нелегальною та нелегальною транзитною міграцією.

Слід зазначити, що нелегальна транзитна міграція частіше здійснюється в організованій формі: мігранти організовуються в групи. При цьому, як показує практика, ці групи можуть бути як національно однорідними, так і змішаними, – складатися з громадян різних держав.

Засоби масової інформації і досі лишаються для більшості людей основним джерелом відомостей про події, що відбуваються в суспільстві, саме з них дізнаються про процеси, проблеми та тенденції розвитку суспільства. Як стверджує директор Інституту етнології й антропології РАН, професор, президент суспільної Академії педагогічних й соціальних наук, В. Тишков, журналіст й медійний діяч, саме ЗМІ є одним із ключових акторів у конструюванні нетерпимості, конфліктів і насилля [7]. Таким чином, можна стверджувати, що у дослідженні процесів міграції не можна не оминати репрезентацію цього явища в засобах масової інформації, оскільки пошук причин сучасних проблем міграції вимагає аналізу характеру конструювання цієї соціальної проблеми.

Для аналізу було обрано періодичне видання «Молдавские ведомости» [8], що випускає свої номери у м. Молдова починаючи з 2000 р. Досліджувані статті періоду 2000–2013 рр. дали змогу проаналізувати ставлення суспільства та держави в цілому до мігрантів, прослідкувати модифікацію міграційної політики та положень політики адаптації українців у приймаючий соціум, а також прослідкувати складений образ мігранта у м. Молдова засобами ЗМІ.

Репрезентований у ЗМІ образ мігранта стає дедалі розпливчастим і узагальненим. Він не сприймається як власне особистість, а створює певний макет, наділений лише загальними прикметами. Дуже часто ці прикмети негативні й викликають стійке відчуття загрози від міграції. Ті, хто сприймає надану медійниками інформацію, навіть не усвідомлюють, що це не активний актор зі своєю долею, проблемами, трагедіями і планами, а узагальнений об'єкт, що піддається постійному контролю й примусу.

Доля людини, реальна історія життя мігранта не знаходить свого відображення в сучасних публікаціях. Що спонукало людину до прийняття такого складного й важкого рішення, що вплинуло на це рішення, з якими труднощами довелось зустрітись під час цього мігрантського шляху – ці питання лишаються поза зоною уваги журналістів, бо не вкладаються у загальносформований образ. Це сприяє тому, що правдивий образ мігранта лишається «за кадром». Портрет мігранта змальовується виходячи з результатів його переселення, діяльності в країні перебування, а відповідно, створюються стереотипні зразки поведінки, що приписуються всім трудовим мігрантам. Хоча кожна історія мігранта й має певною мірою схожі етапи, причини, детермінуючі дії переселення, але водночас, це

окремо прожите життя, власна історія злетів і падінь, що дозволяє роздивитися істинні причини, що спонукали до міграції, труднощі цього процесу та його наслідки.

Отже, потік мігрантів з України до Республіки Молдова є сталою величиною, а в останні роки почав збільшуватися. Це стало можливим завдяки чітко вибудованій політиці держави по відношенню як до процесів міграції, так і до соціальної ситуації країни в цілому. Її реалізація полягає у інтеграції механізмів й способів, завдяки яким виконавча влада, центральна та регіональна влада, а також органи місцевого самоврядування впливають на життя населення, прагнучи сприяти соціальній рівності та стабільності.

Значення політики інтеграції полягає у важливості процесу соціальної адаптації мігранта в місці переселення, як фактору, що формує його успішну соціалізацію та включеність мігранта у соціально-культурне життя країни-реципієнта. Ще одним важливим направленням міграційної політики Республіки Молдова є розвиток позитивних практик міжетнічної взаємодії.

Стратегія адаптації мігранта визначається цілим спектром умов, це і власне міграційний досвід самого трудового мігранта, і політика соціалізації приймаючої сторони, та нормативно-правове поле країни приїому. Тимчасові мігранти являють собою цінний ресурс постійної міграції. Політика інтеграції в даному ракурсі повинна бути стратегічно вибудована в двох напрямках: з одного боку, успішна інтеграція тимчасового мігранта дозволить уникнути непорозуміння у процесі соціальної взаємодії мігрантів з приймаючим населенням; з іншого боку, успішна інтеграція дозволить підвищити зацікавленість тимчасового мігранта в довгостроковому або навіть постійному перебуванні. Така зацікавленість може бути побудована на досвіді мігранта, коли історія його перебування в місці переселення не буде відштовхуючим чинником у визначенні планів на переселення.

Дослідження виявило, що адаптація мігранта представляється комплексним явищем і включає в себе декілька фаз, отже, і при розробці програм інтеграції іноземців у приймаюче суспільство необхідно враховувати дану структуру процесів, так щоб на кожному етапі іммігрант був залучений в діяльність, а не був наданий сам собі. Таке ретельне опрацювання заходів дозволить знизити конфліктність у приймаючому суспільстві між різними етнічними групами.

Також окремо слід акцентувати увагу на приймаючому суспільстві. Громадяни Республіки Молдова сприймають українців неоднозначно. Доволі часто у відношенні до мігрантів грає роль ЗМІ. Як і у інших країнах Східної Європи, образ мігранта є загальним та доволі часто спотворений. Особистісних розповідей дуже мало у пресі Молдови. Даний факт дає негативний результат: місцеве населення сприймає кожного мігранта як щось негативне, як особу, що обов'язково в собі несе загрозу. Можна підвести спільну риску під образом мігранта у всіх країнах Східної Європи – це образ «мігранта – торговця», «мігранта – злочинця», «мігранта – жертви» та «мігранта – нелегала».

У зв'язку з цим відбувається дисбаланс між реальною ситуацією окремого українського мігранта та загальноприйнятим образом. Життя мігранта не знаходить свого відображення у публікаціях. Не описується життєва ситуація, причини та передумови прийняття рішення стосовно переміщення, не описуються труднощі, з

якими стикаються мігранти при перетині кордону та подальшого влаштування життя. Ці питання залишаються нерозкритими й заміщуються негативним образом мігранта – загарбника.

Список використаних джерел

1. Мошняга В. Иностранные граждане и апатриды в Молдове и миграция / В. Мошняга, В. Соколов // Moldoskopie (Probleme de analiză politică). Partea XI – Chişinău, Perspectiva, 1999. – С.173–180.
2. Поалелунж О. М. Молдова в потоке международной миграции / О. М. Поалелунж // Основные вызовы демографической безопасности: сходства и различия в Молдове и Беларуси. Под ред. Палади Г. А., Шахотко Л. П. – Кишинев, 2010. – С.15–32.
3. Воинеску С. Управління міграцією в Чорноморському регіоні: Молдова, Румунія та Україна / С. Воинеску, Г. Неаксу, А. Морару, В. Моснеага, Н. Владическу, Н. Шаповалова, В. Чумак; Інститут публічної політики (Бухарест), Інститут розвитку та соціальних ініціатив «Віторул» (Кишинів), Міжнародний центр перспективних досліджень (Київ). – К.: МЦПД, 2008. – 51 с.
4. Pribitkova I., Gromovs Iu. Migration trends 2004–2006 soderkopning process countries. – Kiiv: European Comission, 2007. – 62 p.
5. Мошняга В. Нелегальная и транзитная миграция в Республике Молдова в институциональном и человеческом измерении / В. Мошняга. In: Moldova, Romania, Ucraina: buna vecinatate si collaborate regionala. – Chişinău, Perspectiva, 1998. – P.158–168; Мошняга В. Миграция иностранных граждан и апатридов в/через Республику Молдова: состояние и практика регулирования / В. Мошняга. В Moldoskopie (Probleme de analiză politică). nr.3 (XLII), 2008. – Chişinău: CEP USM, 2008. – P.70–93.
6. Золотухина И. Западная граница Украины превратилась в царство криминала / И. Золотухина // Сегодня. – 15 февраля 2010. [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.segodnya.ua/ukraine/zapadnaja-hranitsa-ukrainy-prevratilas-v-tsarstvo-kriminala.html>
7. Тишков В. А. СМІ і ксенофобія / В. А. Тишков // Етножурнал [Електронний ресурс]. – Режим доступа: <http://www.ethnonet.ru/etnografiya/smi-i-ksenofobija>
8. Молдавские ведомости [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.vedomosti.md/>

References

1. Moshnyaga V. Inostrannye grazhdane i apatridy v Moldove i migraciya / V. Moshnyaga, V. Sokolov // Moldoskopie (Probleme de analiză politică). Partea XI – Chişinău, Perspectiva, 1999. – S.173–180.
2. Poalelunzh' O. M. Moldova v potoke mezhdunarodnoj migracii / O. M. Poalelunzh' // Osnovnye vyzovy demograficheskoy bezopasnosti: skhodstva i razlichiya v Moldove i Belarusi. Pod red. Paladi G. A., Shahot' ko L. P. – Kishinev, 2010. – S.15–32.
3. Voinesku S. Upravlinnija migracijeu v Chornomors'komu regionu: Moldova, Rumunija ta Ukrai'na / S. Voinesku, G. Neaksu, A. Moraru, V. Mosneaga, N. Vladychesku, N. Shapovalova, V. Chumak; Instytut publichnoi' polityky (Buharest), Instytut rozvytku ta social'nyh iniciatyv «Viitorul» (Kyshyniv), Mizhnarodnyj centr perspektivnyh doslidzhen' (Ky'v). – K.: MCPD, 2008. – 51 s.
4. Pribitkova I., Gromovs Iu. Migration trends 2004–2006 soderkopning process countries. – Kiiv: European Comission, 2007. – 62 p.
5. Moshnyaga V. Nelegal'naya i tranzitnaya migraciya v Respublike Moldova v institucional'nom i chelovecheskom izmerenii / V. Moshnyaga. In: Moldova, Romania, Ucraina: buna vecinatate si collaborate regionala. – Chişinău, Perspectiva, 1998. – P.158–168; Moshnyaga V. Migraciya inostrannykh grazhdan i apatridov v/cherез Respubliku Moldova: sostoyanie i praktika regulirovaniya / V. Moshnyaga. V Moldoskopie (Probleme de analiză politică). nr.3 (XLII), 2008. – Chişinău: CEP USM, 2008. – P.70–93.
6. Zolotuhina I. Zapadnaya granica Ukrainy prevratilas' v carstvo kriminala / I. Zolotuhina // Segodnya. – 15 fevralya 2010. [Jelektronnyj resurs]. – Rezhim dostupa: <http://www.segodnya.ua/ukraine/zapadnaja-hranitsa-ukrainy-prevratilas-v-tsarstvo-kriminala.html>
7. Tishkov V. A. SMI i ksenofobiya / V. A. Tishkov // Ehtnozurnal [Jelektronnyj resurs]. – Rezhim dostupa: <http://www.ethnonet.ru/etnografiya/smi-i-ksenofobija>
8. Moldavskie vedomosti [Jelektronnyj resurs]. – Rezhim dostupa: <http://www.vedomosti.md/>

Kasianova M. M., PhD, Associate Professor at the Department of International Relations and Foreign Policy of Donetsk National University (Ukraine, Vinnytsia), the doctoral student of National Pedagogical Dragomanov University (Ukraine, Kyiv), k.marina81@rambler.ru

The attitude of Moldovan migrants from Ukraine

The article singled out and analyzed models of adaptation and integration of Ukrainian migrants in the Republic of Moldova late XX – early XXI century. Successful adaptation of migrants and the host population readiness for change would avoid the negative consequences of social interaction. In the scientific article the stage adaptation process of migrants. Migrant adaptation strategy is determined by a variety of conditions: it's own migration experiences of migrant workers and host socialization policy and legal framework of the country of reception.

Keywords: migration, adaptation, integration, models of social adaptation.

Касьянова М. Н., кандидат исторических наук, доцент, доцент кафедры международных отношений и внешней политики Донецкого национального университета (Украина, Винница), докторант Киевского национального педагогического университета им. М. П. Драгоманова (Украина, Киев), k.marina81@rambler.ru

Отношение Республики Молдова к мигрантам из Украины

Выделены и проанализированы модели адаптации и интеграции украинских мигрантов в Республике Молдова конца XX – начала XXI века. Успешная адаптация мигрантов и подготовленность принимающего населения к изменениям позволяют избежать негативных последствий социального взаимодействия. В научной статье исследованы стадии процесса адаптации мигрантов. Стратегия адаптации мигранта определяется целым спектром условий: это и собственно миграционный опыт самого трудового мигранта, и политика социализации принимающей стороны, и нормативно-правовое поле страны реципиента.

Ключевые слова: миграция, адаптация, интеграция, модели социальной адаптации.

* * *

УДК 321:316.483

Клюев К. Г.,
аспірант кафедри соціальних теорій,
Інститут післядипломної та інноваційної освіти ОНУ
ім. І. І. Мечникова (Україна, Одеса),
mega.kluev@ukr.net

ДЕРЖАВНІ ФОРМИ ВПЛИВУ НА КОНФЛІКТНІ СИТУАЦІЇ В СУЧАСНИХ ПОЛІТИЧНИХ ПРОЦЕСАХ

Неважаючи на завершення епохи глобального протистояння, в сучасному світі кількість політичних конфліктів продовжує зростати, виникають нові форми, які здійснюють дестабілізуючий вплив на традиційні політичні інститути та структуру політичного процесу. Разом з тим, діяльність по вирішенню політичних конфліктів сьогодні переживає системну кризу, що вимагає не тільки пошуку нових підходів і засобів впливу на конфліктні ситуації, але й формування нових парадигм управління політичними конфліктами. Тому, в даній статті головна увага приділяється вичерпно державних форм вирішення політичних конфліктів. На передній план висувуються технології інформаційно-маніпуляційного впливу, які сьогодні мають свої державні, національні та культурно-ментальні особливості.

Ключові слова: конфлікт, нестабільність, політична дезорганізація, держава, політичні технології.

Суспільство ніколи не було однорідним політичним простором. У ньому співіснують різні прошарки людей, що диференціюються за природними ознаками (статтю, віком, темпераментом, рівнем інтелекту), доступом до влади, соціальним статусом, політичною свідомістю, громадськими інтересами, що створює умови для конфлікту. Там, де спостерігається надмірне втручання держави у суспільне життя чи наявна фанатична боротьба за владу, має місце політичний конфлікт. На теренах сучасного українського соціуму відбуваються радикальні зміни соціально-економічної, політичної й духовної системи, що демонструють усталені структури та установи.